

Oplæg GF netværksmøde

d.29.9.2020 ved Heidi Hautopp

Indledende fælles refleksion

Ud fra spørgsmålene: Hvad siger vi grafisk/visuel facilitering kan? Og hvad bygger vi det på?

Det gav anledning til gode dialoger omkring, at der er mange vinkler, vi kan lægge på grafisk/visuel facilitering, og mange faktorer spiller ind, fx formål, kontekst og målgruppe, samt hvilke teoretiske perspektiver, vi anlægger.

HVAD KAN VISUEL/
GRAFISK FACILITERING?

- skaber tydelighed
- gøre noget konkret
- gør det komplekse enkelt
- bullshit detector
- åbner op
- nedbryder hierarkier
- skjulte budskaber kommer frem
- "stille" kommer på banen

- skaber overblik
- — " — fælles forståelse
- Komplekse → enkelt ved at fastholde ord/begreber
- skaber nærhed → engagement
- øge hukommelsen
↳ både i kraft af det visuelle og når vi kobler billeder/metaforer/følelser på

Opsamling på fælles refleksion

Mit udgangspunkt for arbejdet med GF

GF kursus hos Mie
Nørgaard 2015

Uddannet lærer
Idrætsunderviser

Kandidat i it,
læring og
organisatorisk
omstilling

Underviser i dansk som
andetsprog

Videnskabelig
assistent – 3 år

Ph.d. projekt 2018-2022

Formål med Ph.d. projektet

Formålet med phd projektet “*Grafisk facilitering i uddannelses- og organisationsammenhænge*” er en **systematisk afprøvning**, evaluering og videreudvikling af metoden grafisk facilitering til understøttelse af refleksions- og læreprocesser.

Fremgangsmåden i forskningsprojektet er at designe, afprøve, analysere, videreudvikle og producere **anvendelsesorienteret viden om og anvendelsesorienterede værktøjer** til understøttelse af grafisk faciliteringspraksisser inden for feltet af it og læringsdesign med fokus på uddannelses- og organisationsudvikling.

Foreløbig forskningsspørgsmål:

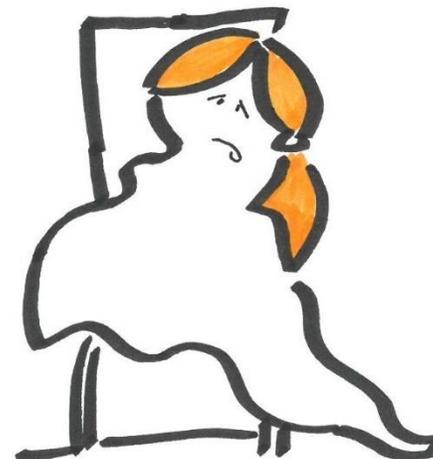
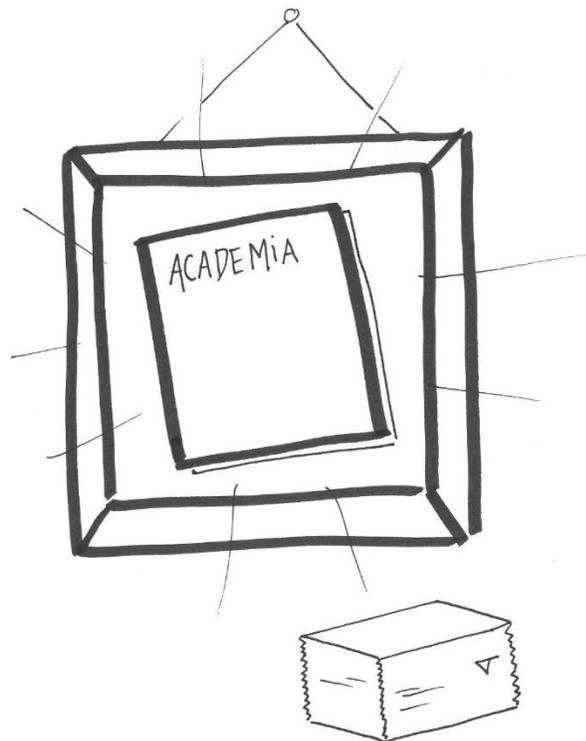
Hvad kendetegner grafisk facilitering som organisatorisk praksis? Og hvordan kan denne praksis anvendes og videreudvikles som undervisnings- og forskningsmetode på universitetet?

Grafisk facilitering i en akademisk kontekst

*”Universitetet har til opgave at drive forskning og give **forskningsbaseret uddannelse** indtil højeste internationale niveau inden for sine fagområder. Universitetet skal sikre et ligeværdigt samspil mellem forskning og uddannelse, foretage en løbende strategisk udvælgelse, prioritering og udvikling af sine forsknings- og uddannelsesmæssige fagområder og **udbrede kendskab til videnskabens metoder og resultater.**”*

Paragraf 2: Formål – Universitetsloven: <https://danskelove.dk/universitetsloven>

Udfordringer!! i akademiske kontekster

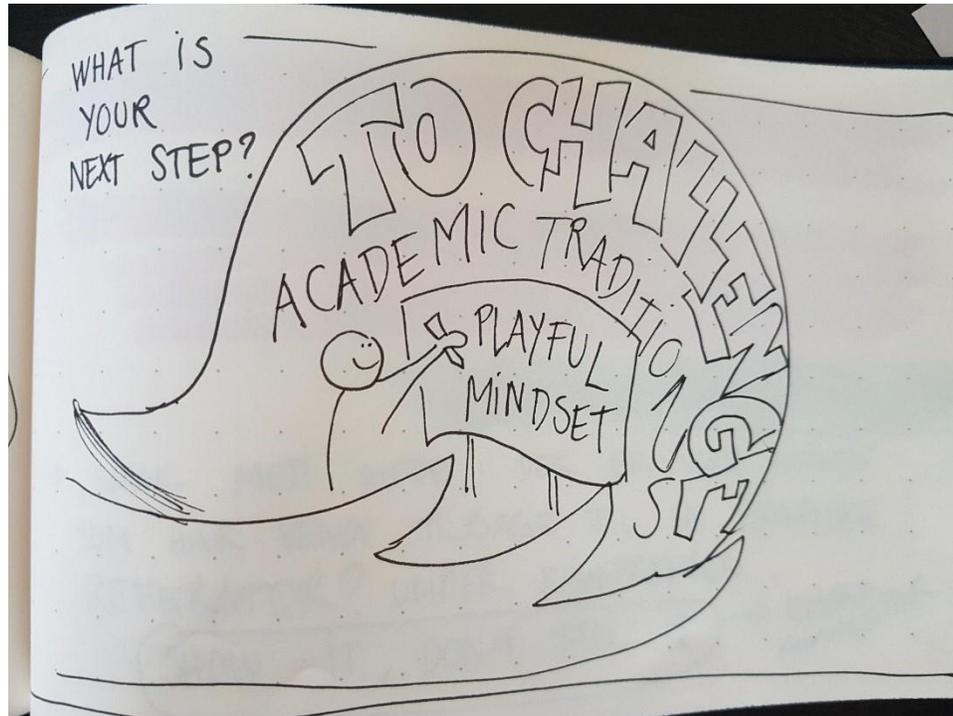

- Forelæsninger
- Konferencer
- *Eksempel på konference og måden akademiske artikler skrives i 3. person*

Fokus på skriftlighed: *Western culture has consistently privileged the spoken and written word as the highest form of intellectual practice while regarding visual representations as second-rate illustrations of ideas (Mirzoeff, 2000; Bowen and Evans, 2015).*

Vision med Ph.d. projektet

At 'skubbe' til den akademiske kontekst

Mit svar på spørgsmål stillet til EuViz konferencen 2018: "What is your next step?"

Hvorfor arbejde med grafisk facilitering?

“These contributions are valuable to us, as the field of interaction design and HCI become more and more pervasive in our everyday lives, **thus entering new domains**. Each new domain entered means increased complexity for practitioners and researchers, as existing methods and techniques must be adapted and questioned.

One way for us to be able to act as designers in new domains is to adapt existing methods. In turn, this requires the ability to reflect on why and how these methods work.”

(Dalsgaard & Hansen, 2012, s. 666)

NYE DOMÆNER

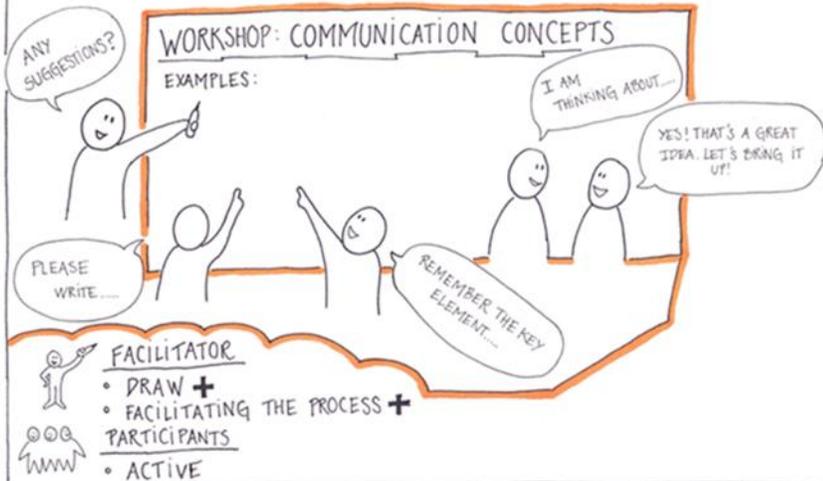
✓ LÆRINGSDESIGN

✓ DIDAKTISK DESIGN

✓ KOMMUNIKATIONSDESIGN

✓ OPLEVELSESDSIGN

GRAPHIC FACILITATION

DEFINITION AF GRAFISK FACITERING

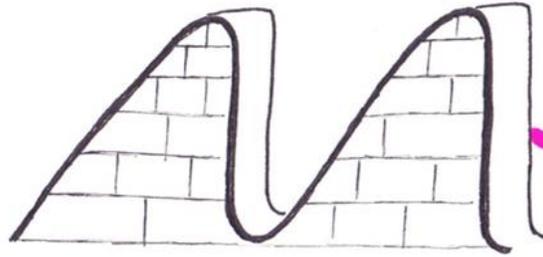
ET FORSØG
PÅ EN

“Formidling og facilitering af processer ved hjælp af visualiseringsværktøjer, som integrerer og organiserer ord og billeder” (Nielsen, et. al., 2016, s.22).

“**Visuel facilitering** er at lette en gruppe menneskers kommunikation og systemforståelse gennem **gode spørgsmål og visuelle repræsentationer** for at opnå værdifulde resultater” (Qvist-Sørensen & Baastrup, 2019, s.22)

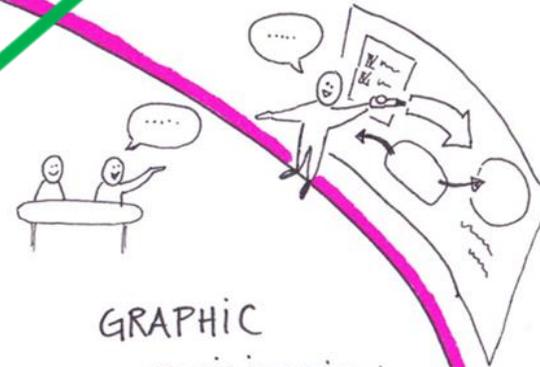

INSPIRED BY
DESIGN & ARCHITECTURE

David Sibbet

US, 1970: Group Graphic Keyboard

"Graphic Facilitation is **an interactive style of leading groups using large-scale imagery and displays.**" (Sibbet, 2001, p.1)

GRAPHIC
FACILITATION

Bigger Picture, 2003

"7 element methodology"

<http://www.biggerpicture.dk>

Rambøll

Mangement/Attractor

<http://www.attractor.dk/>

Process Ink

<http://www.processink.dk/>

New Stories

<http://newstories.dk/>

JER ☺

Mie Nørgaard (2012)

<http://mienørgaard.dk/>

Pragmatisk udgangspunkt for blik på visuel undersøgelse (design)

John Dewey – inquiry processer

- Al teori begynder i praksis erfaring: *“so-called separation of theory and practice means in fact the separation of two kinds of practice”* (Dewey, 1922, p. 69)
- Teori anses som værktøjer, som vi diskuterer praksis med

Donald Schön (1983): Anerkendelse af eksperimentering og intuitiv handlen i praksis

Viden-i-handling (erfaringer fra forskellige kontekster)

Refleksion-i-handling

Refleksion-over-handling

Gabriella Goldschmidt (2003):

Back-talk of self-generated sketches

Interactive imagery

Sketching as modulator of problem space

Twersky & Suwa (2009): Eksternalisere ideer og ‘gøre tanker offentlige’ –

mulighed for fælles diskussion

VISUELLE METODER

KAN MAN UNDRE SIG UDEN ORD?

AF FINN THORBJØRN HANSEN

AT ARBEJDE DESIGN ORIENTERET

1. MODE

TEKNISK RATIONALISTISK
VIDENSKABS- OG
TEKNOLOGI FORSTÅELSE

PRAXIS EPISTEMOLOGI

2. MODE

KONSTRUKTIVISTISK,
PRAGMATISK OG
ERFARINGSNÆR TÆNKNING

BYGGER PÅ DEWEYS
TEORI

PRAXIS ONTOLOGI?

3. MODE

EKSISTENSFILOSOFISK OG
FÆNOMENOLOGISK TÆNKNING

GENFORTRYLLELSE AF
VERDEN

PRESENSING: DET SKABENDE NÆRVÆR

CENTRALT OPEØR
I 1980'ERNE

← KNOWING-IN-ACTION
← REFLECTION-IN-ACTION
← REFLECTION-ON-ACTION
← BACKTALK-OF-THE-SITUATION

1986: DREYFUS & DREYFUS:
"DEN INTUITIVE EKSPERT"

DEN REFLEKTERENDE PRAKTIKER
"REFLECTION-IN-ACTION"

DEN UNDERENDE PRAKTIKER
"WONDER-IN-ACTION"

U-TEORI

AF OTTO SCHAMER

- RADIKAL "NOT-KNOWING-IN-ACTION"
- SELF-TRANSCENDING KNOWLEDGE

Eksempel også anvendt i undervisning

Eksperimentering med visuel undersøgelse (Etnografi)

Andrew Causey: Drawn to see – **anerkendelse af at anvende tegning i feltarbejde:** *“Lived experiences with others, when the intent to understand such things as social interactions, can only expose an individual to a modest glimpse of those lives, and **only a flicker of that glimpse** can be recorded – whether in words, film, sound, or drawing – as documents. Those documents will later be unavoidably partitioned, edited, selected, ignored, forgotten or lost”* (Causey, 2017, p.2)

Sarah Pink: Visual ethnography – bl.a. photo-elicitation, elicitation with drawings: : *“Doing visual Ethnography is not intended to be a recipe book for successful visual research, rather it suggests an approach. It is frequently emphasized that methodologies are developed for/with particular projects, they are interwoven with theory and “as most good researchers know, **it is not unusual to make up the methods as you go along**”* (Pink, 2007, s.5)

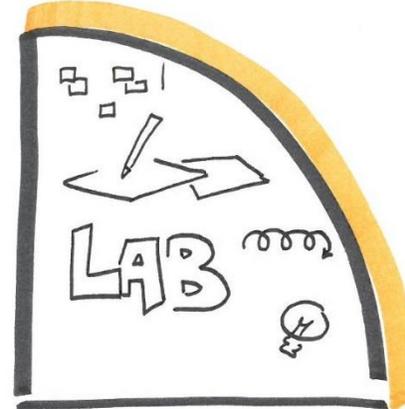
VISUELLE METODER

Tilgang i Ph.d. projektet – Design Based Research

Undersøgelse af konteksten

- Typisk etnografiske studier
- Litteratur reviews

Udvikling af undervisningsdesigns

- Udvikling af didaktiske designs
- Skitser, planer, materialiseringer, mm.

Refleksion og dokumentation

- Teoretisk diskussion af empiriske analyser
- Tekstproduktion til artikler og Ph.d. afhandling
- Udvikling af didaktiske principper

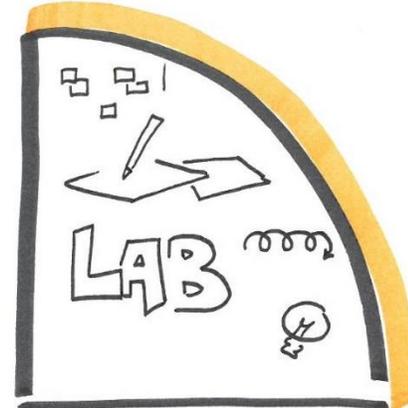
Afprøvning i praksis

- Gennemførelse af design-eksperimenter
- Iterative processer → redesign

Overblik over noget af empirien i Ph.d. projekt

Undersøgelse af konteksten

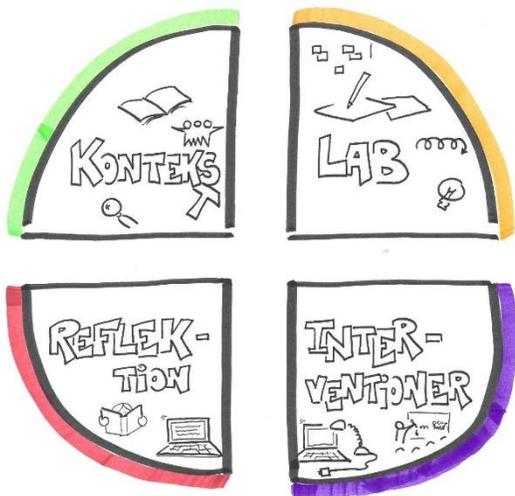
- Deltagelse ved EuViz 2018 – konference
- Litteraturstudie af GF *
- Etnografisk studie af to GF basis-kurser + opfølgende interviews med undervisere og deltagere
- Interviews med GF facilitatorer
- Undersøge GF netværk i Kommune
- Deltagelse i GF netværk (Kbh. og Aal.)

Udvikling af undervisningsdesigns/afprøvning i praksis

- Designeksperiment på Kolding Designskole (2 år)
- Designeksperiment for Kommunikationsstuderende (6 år)
- Designeksperiment kandidat – modul It didaktisk design (2 år) *
- Designeksperiment NoVA masteruddannelse (1 år) *
- Eksperimentering med forskningsformidling – i samarbejde med praktikere

Artikler inden for Ph.d. projektet

Hautopp, H., & Ørngreen, R. (2018). A Review of Graphic Facilitation in Organizational and Educational Contexts. *Designs for Learning*, 10(1), pp 53–62: <https://vbn.aau.dk/da/publications/a-review-of-graphic-facilitation-in-organizational-and-educational-contexts>

Hautopp, H. & Ejsing-Duun, S. (2020) Spaces of Joint Inquiry Through Visual Facilitation and Representations in Higher Education: An Exploratory case study. *EJEL journal* (in press) (Online undervisning)

Hautopp, H. & Buhl, M. (2020) Teaching visual facilitation and sketching for digital learning design in higher education. *ECEL conference* (in press) (Video konference – anvendelse af dokumentkamera)

Andre udgivelser:

Andre artikler inden for grafisk facilitering og sketching, se min AAU profil (og bagerst i slides):

<https://vbn.aau.dk/da/persons/135008>

Præsentation i dag - undersøgelse

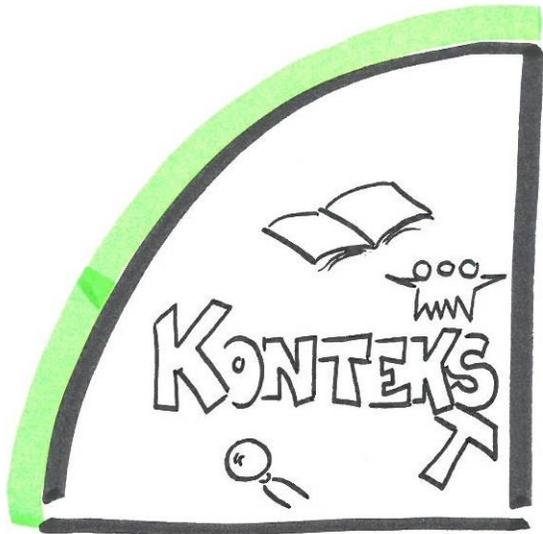

ANDRES PRAKSIS

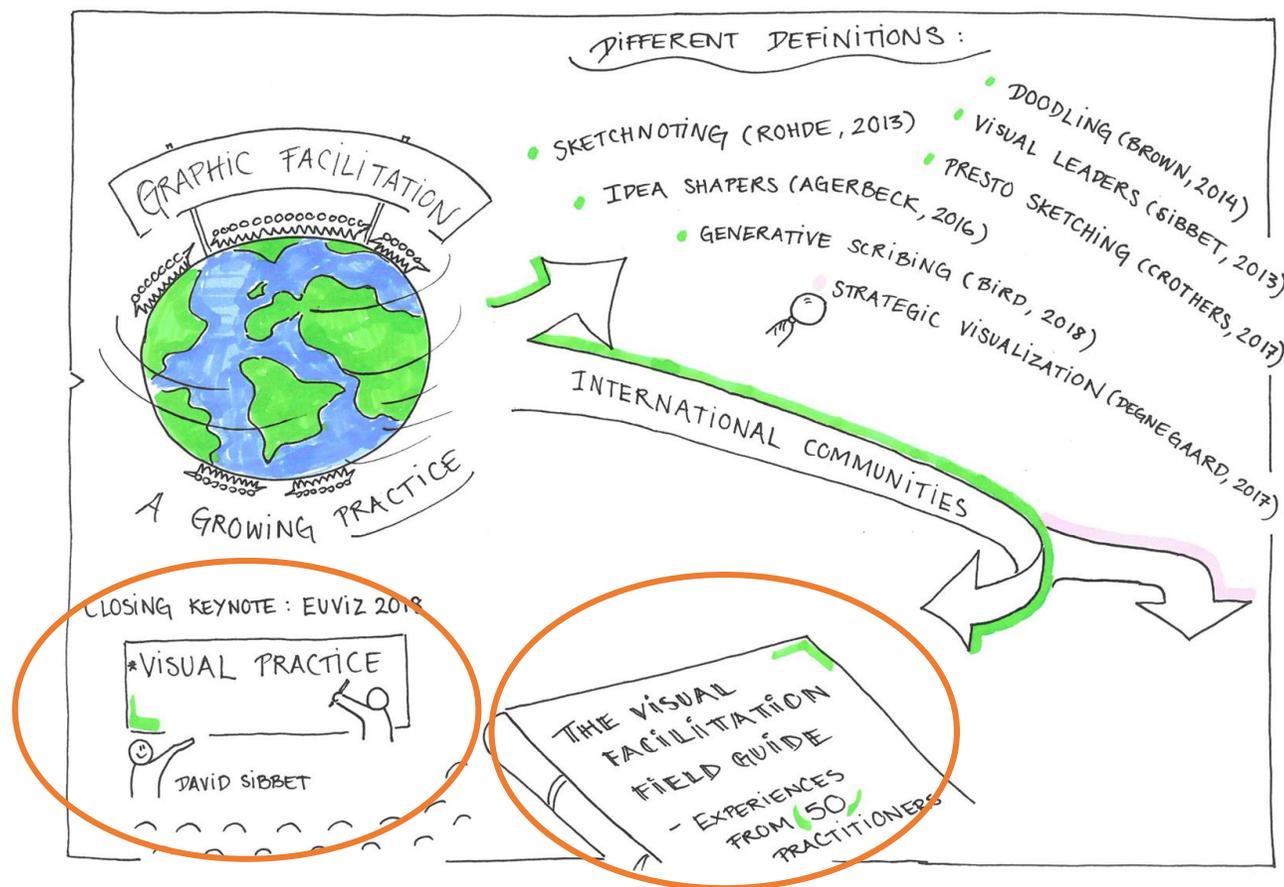
EGEN PRAKSIS

Eksempler fra kontekstundersøgelse

- EuViz konference 2018
- Litteraturreview – artikel
- Etnografisk undersøgelse af undervisning i grafisk facilitering

Grafisk facilitering vs. Visuel facilitering

Egen visuel note fra EuViz konferencen 2018:

<https://vbn.aau.dk/da/projects/fieldwork-at-euviz-2018-european-conference-for-visual-practition>

Litteratur med 'Visual':

David Sibbet: Visual meetings (2010), Visual teams (2011), Visual leaders (2013), Visual Consulting (2019)

Blijssie, Hamons & Smith (2019): "The World of Visual Facilitation"

Danske forfattere:

Qvist-Sørensen & Bastrup (2020): Visual Collaboration (Bog på dansk: Tegn mere sammen)

Nørgaard (2020): Professionel visuel facilitering

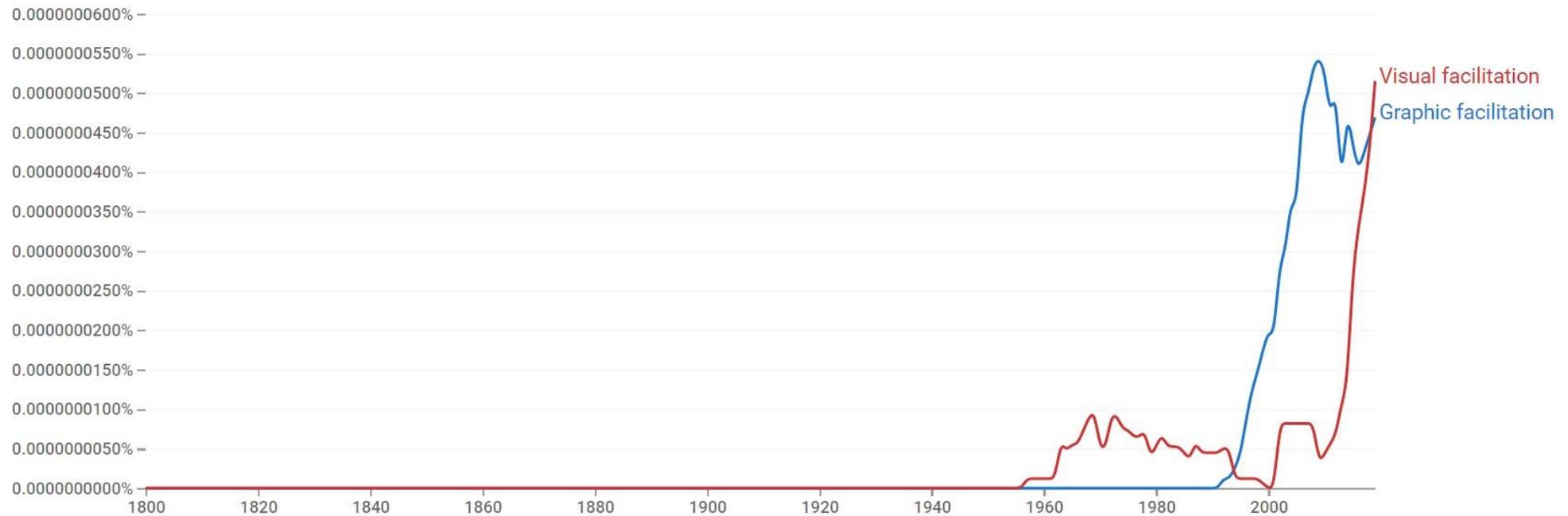
Graphic facilitation, Visual facilitation

1800 - 2019

English (2019)

Case-Insensitive

Smoothing

Oversigt over anvendelse af betegnelsen 'graphic facilitation' og 'visual facilitation'

Ngram Viewer søgningen er på tekst og bøger registreret i Google Books

1993 – 2009: Markant stigning i tekst med 'graphic facilitation'
2009 – 2019: Markant stigning i tekst med 'visual facilitation'

Review on graphic facilitation

Når man 'graver' i GF-feltet, opdager man hvor mange andre betegnelser, der anvendes for det at 'arbejde visuelt'

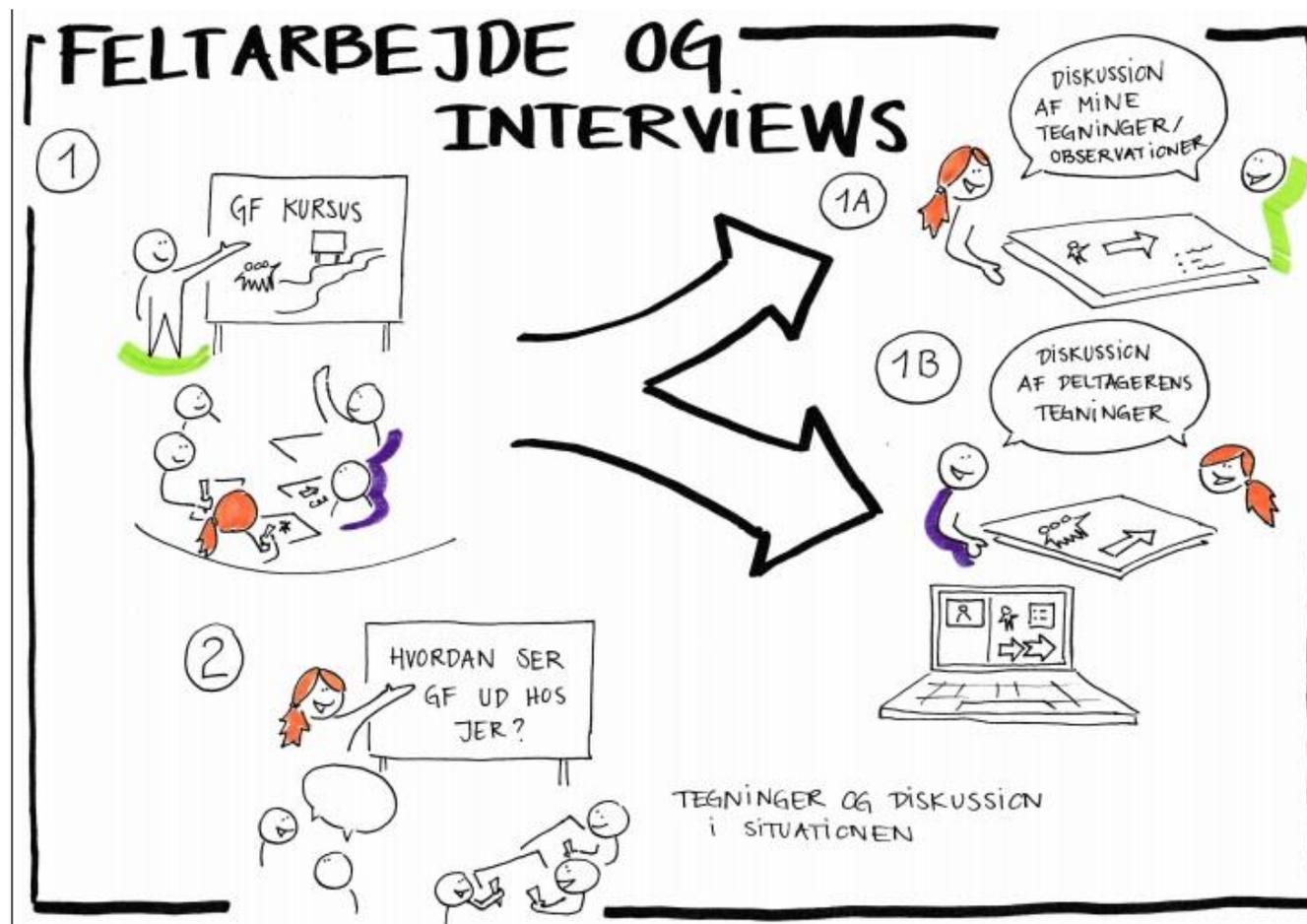
Findings:

- Grafisk facilitering er en voksende international praksis
- Mangler empirisk baseret forskning på området
- Udvalgte pointer fra artiklen: Tre mulige fokus til videre undersøgelse er nævnt: 1) Fokus på roller i grafisk facilitering 2) Digitale muligheder 3) Pragmatiske perspektiver på grafisk facilitering som metode

Begrænsninger:

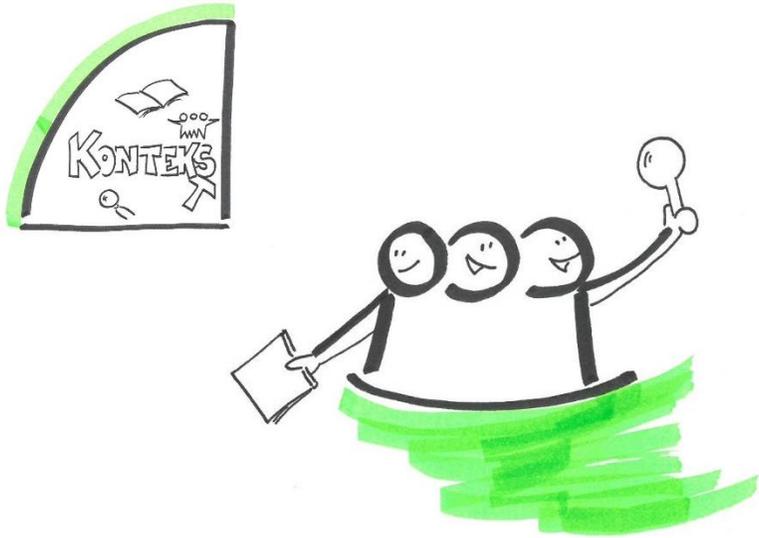
- Litteraturstudiet er kun med søgning på 'grafisk facilitering' og 'grafisk facilitator'
- Det er fra 2018 – der er allerede sket mere inden for feltet

Eksempler på kontekstundersøgelse

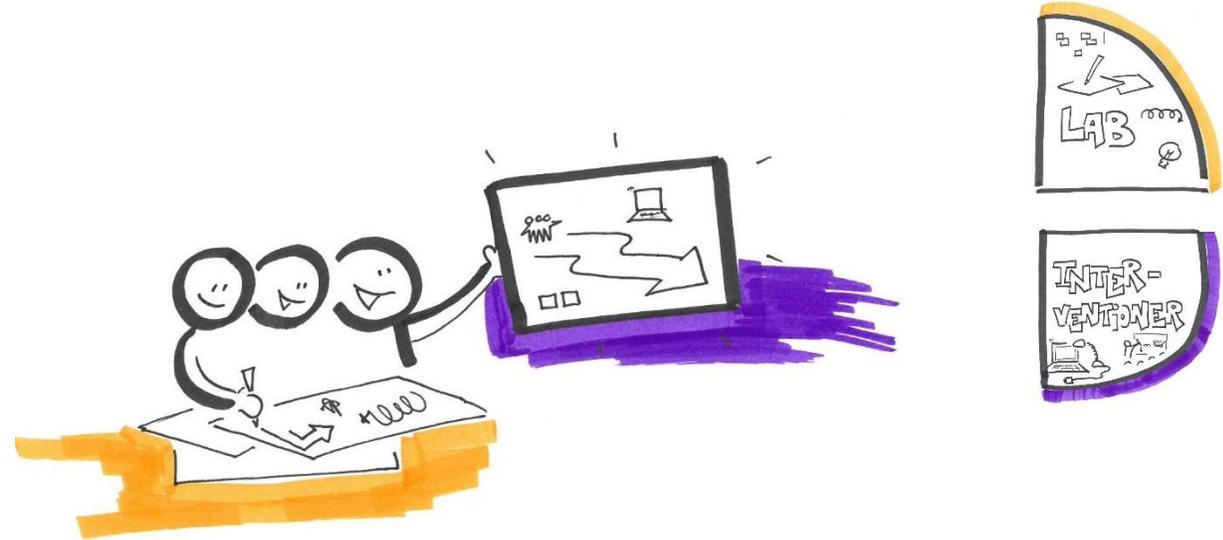

Visualisering af, hvordan jeg arbejder med tegning i feltarbejde (Causey, 2017) og som en del af interview – inspireret af photo-elicitation (Pink, 2007)

Designeksperimenter – forskellige fokus

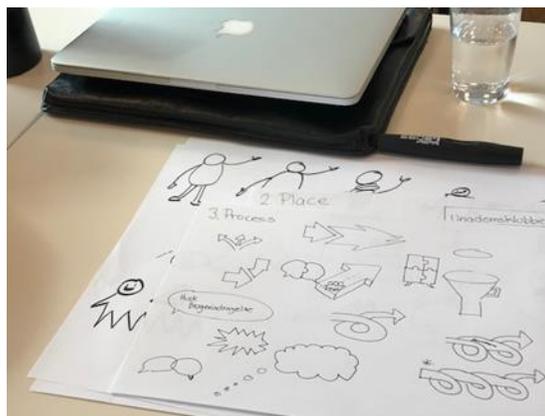
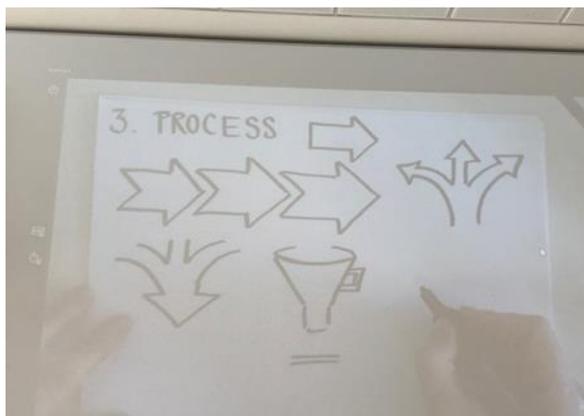

- Designskolen – Kolding

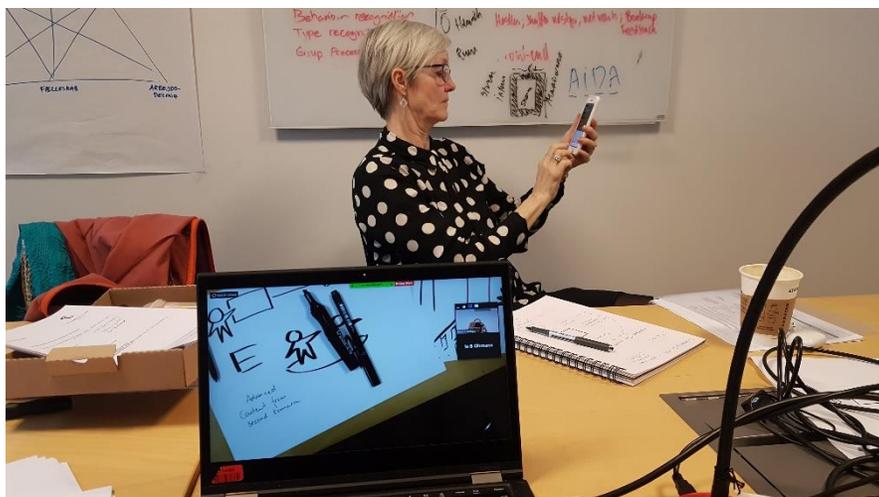

- ILOO-, NoVA- og Kommunikationsstuderende

Eksperimentering i fællesskab

Eksperimenter med anvendelse af dokumentkamera via videokonference. Se også artikel: Teaching visual facilitation and sketching for digital learning design in higher education (2020)

Eksperimenter med la Brix Ohmann med anvendelse af dokumentkamera i zoom 😊

Eksperimentering med grafisk facilitering: Video sketching – stop motion videoer

Rikke Ørngreen et al.

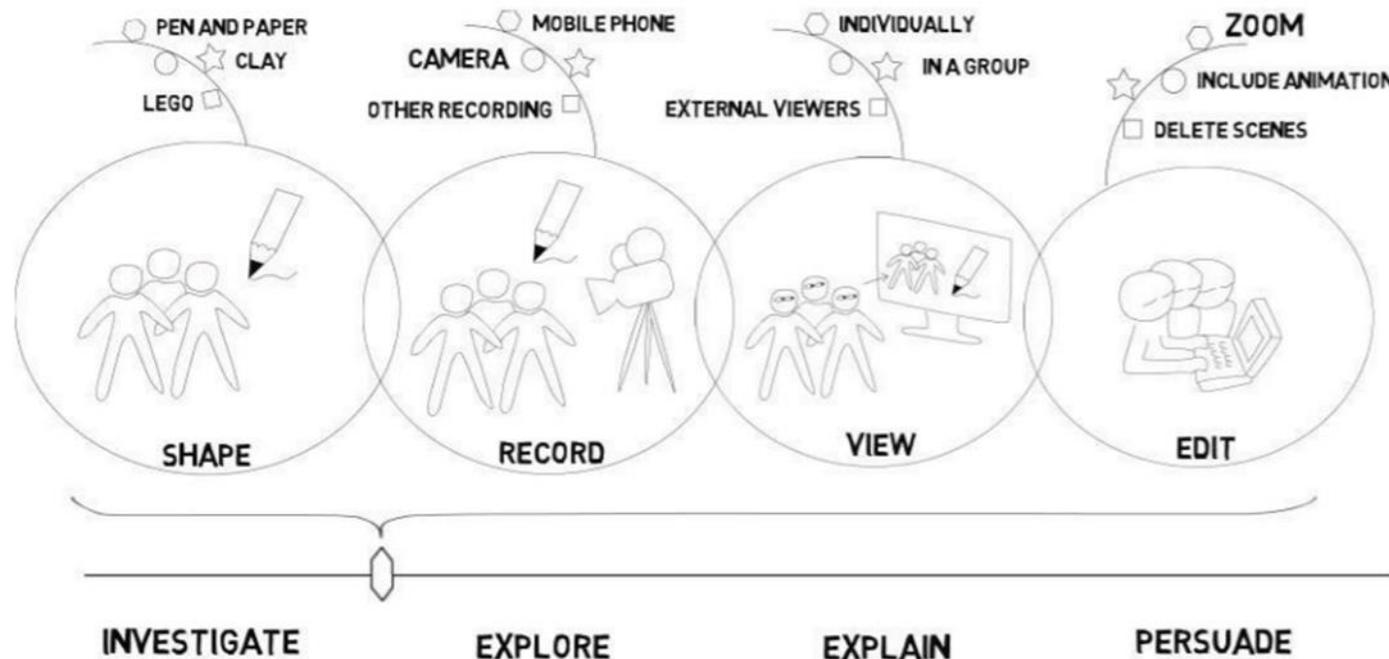

Figure 1: Video sketching framework

Udvikling og afprøvning af 'video sketching' metode sammen med kolleger i It & Læringsdesign Lab (Ild-lab) (se publikationsliste)

Grafisk facilitering kombineret med stop motion videoer - med inspiration fra Peter Vistisen, Ph.d. i animationsbaseret sketching (2016) (se publikationsliste med fælles workshop i Ild-Lab)

Hvordan kan GF/VF bidrage til forskning?

- Ved at inspirere til nye og anerkendte måder at arbejde akademisk

*"Universitetet har til opgave at drive forskning og give forskningsbaseret uddannelse indtil højeste internationale niveau inden for sine fagområder. Universitetet skal sikre et ligeværdigt samspil mellem forskning og uddannelse, foretage en løbende strategisk udvælgelse, prioritering og udvikling af sine forsknings- og uddannelsesmæssige fagområder og **udbrede kendskab til videnskabens metoder og resultater.**"*

Hvordan kan GF/VF bidrage til forskning? Paragraf 2: Formål – Universitetsloven:

<https://danskelove.dk/universitetsloven>

Hvordan kan forskning bidrage til GF/VF?

- *Empirisk baseret og teoretisk diskuteret analyser af praksiseksempler (Mit håb 😊)*

Hvis I har lyst til at læse mere om mit arbejde inden for feltet

Publikationer udarbejdet som en del af Ph.d. afhandlingen:

- Hautopp, H., & Ørngreen, R. (2018). A Review of Graphic Facilitation in Organizational and Educational Contexts. *Designs for Learning*, 10(1), pp 53–62: <https://vbn.aau.dk/da/publications/a-review-of-graphic-facilitation-in-organizational-and-educationa>
- Hautopp, H. & Ejsing-Duun, S. (2020) Spaces of Joint Inquiry Through Visual Facilitation and Representations in Higher Education: An Exploratory case study. *EJEL journal* (in press)
- Hautopp, H. & Buhl, M. (2020) Teaching visual facilitation and sketching for digital learning design in higher education. *ECEL conference* (in press)

Se publiceringer på min AAU profil: <https://vbn.aau.dk/da/persons/135008/publications/>

Hvis I har lyst til at læse mere om mit arbejde inden for feltet

Andre publikationer inden for grafisk facilitering/visuel facilitering og sketching:

- Hautopp, H., & Ejsing-Duun, S. (2019). The use of visualisations and video productions in online game-based learning. I R. Ørngreen, M. Buhl, & B. Meyer (red.), *Proceedings of the 18th European Conference on e-Learning, ECEL 2019: Aalborg University, Copenhagen, Denmark, 7-8 November, 2019* (s. 192-199). Academic Conferences and Publishing International. Proceedings of the European Conference on e-Learning, ECEL, Bind. 2019- November <https://doi.org/10.34190/EEL.19.094>
- Gundersen, P., Ørngreen, R., Henningsen, B., & Hautopp, H. (2018). A collaborative video sketching model in the making. I A. Brooks, E. Brooks, & N. Vidakis (red.), *Interactivity, Game Creation, Design, Learning, and Innovation: 6th International Conference, ArtsIT 2017, and Second International Conference, DLI 2017, Heraklion, Crete, Greece, October 30–31, 2017, Proceedings* (s. 520-529). Springer. Lecture Notes of the Institute for Computer Sciences, Social Informatics and Telecommunications Engineering, Bind. 229 https://doi.org/10.1007/978-3-319-76908-0_50
- Hautopp, H., Nørgaard, M., Jordan Weibull, C., & Hejbroch Johansen, J. (2018). *Grafisk facilitering - et læringsredskab i folkeskolen*. (s. 1-27).
- Henningsen, B., Gundersen, P. B., Hautopp, H., & Ørngreen, R. (2017). Collaborative Video Sketching. I K. Otrell-Cass (red.), *Proceedings of the 2nd Association for Visual Pedagogy Conference* (1 udg., s. 43-51). Dafolo Forlag A/S. Undervisning og læring, Nr. 1 http://www.avpc2017.aau.dk/digitalAssets/307/307703_f-0998-avpc-indmad_nypdf-1.pdf
- Vistisen, P., & Hautopp, H. (2017). *Evaluering af Animationsbaseret Sketching Workshop: afholdt i IT, Læring og Design Lab (ILD-LAB) Forår 2017*.
- Hautopp, H. (2017). Sketching: From head to paper - no need for fancy art! *Billedpaedagogisk Tidsskrift*, (1), 9-13. [1].
- Hautopp, H., & Nørgaard, M. (2017). Playful Participation: How pen, provocation & a personal touch boost user engagement in workshops. *Conjunctions : transdisciplinary journal of cultural participation*, 4(1), 1-13. <https://doi.org/10.7146/tjcp.v4i1.97729>
- Ørngreen, R., Henningsen, B., Gundersen, P. B., & Hautopp, H. (2017). The Learning Potential of Video Sketching. I D. A. Mesquita , & D. P. Peres (red.), *Proceedings of the 16th European Conference on e-learning ECEL 2017: ISCAP Porto, Portugal, 26-27 October 2017* (1 udg., Bind 1, s. 422-430). Academic Conferences and Publishing International. Academic Bookshop Proceedings Series

Referencer nævnt i oplæg

- Barab, S. and Squire, K. (2004) “Design-Based Research: Putting a Stake in the Ground”, *Journal of the Learning Sciences*, Vol 13, No. 1, pp 1–14.
- Blijssie, J., Hamons, T. and Smith, R. S. ed., (2019). *The world of visual facilitation. Unlock your power to connect people & ideas*. Holland: The Visual Connection Publishers.
- Bowen, T. and Evans, M. (2015) “What Does Knowledge Look Like? Drawing as a Means of Knowledge Representation and Knowledge Construction”, *Education for Information*, Vol 31, pp 53–72.
- Causey, A. (2016) *Drawn to See: Drawing as an Ethnographic Method*, University of Toronto Press, Toronto.
- Christensen, O., Gynther, K., & Petersen, T. B. (2012). Design-based research–introduktion til en forskningsmetode i udvikling af nye E-læringskoncepter og didaktisk design medieret af digitale teknologier. *Tidsskriftet Læring Og Medier (LOM)*, 5(9)
- Dewey, J. (1922). *Human nature and conduct: An introduction to social psychology*. New York: The Modern Library. This edition published 1930.
- Goldschmidt, G. (2003) “The Backtalk of Self-Generated Sketches”, *Design Issues*, Vol 19, pp 72–88.
- Hansen, N.B. and Dalsgaard P. (2012) “The Productive Role of Material Design Artefacts in Participatory Design Events”, in *Proceedings of the 7th Nordic Conference on Human-Computer Interaction: Making Sense Through Design (NordiCHI '12)*, ACM, New York, pp 665–674.
- Mirzoeff, N. (2000) *An Introduction to Visual Culture*, Routledge, New York.
- Nielsen, E., Søndergaard, K., Nielsen, I., Moltke, H. (2016). *Grafisk Facilitering – når ord og billeder mødes*. Dansk Psykologi Forlag
- Nørgaard, M. (2020). *Professionel visuel facilitering*. Center for visual thinking.

Referencer nævnt i oplæg

- Sibbet, D. (2001). A Graphic Facilitation Retrospective. Adapted from presentation at the *International Association of Facilitators The Art and Mastery of Facilitation – Navigating the Future IAF Conference*, 2001, May 16-20, Minnesota.
- Sibbet, D. (2010). *Visual meetings: How graphics, sticky notes and idea mapping can transform group productivity*. San Francisco: John Wiley & Sons.
- Sibbet, D. (2011). *Visual teams: Graphic tools for commitment, innovation, and high performance*. San Francisco: John Wiley & Sons.
- Sibbet, D. (2012). *Visual leaders: New tools for visioning, management, and organization change*. San Francisco: John Wiley & Sons. DOI: <https://doi.org/10.1002/9781119203858>
- Sibbet, D. and Wendling, G., (2019). *Visual consulting. Designing and leading change*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Schön, D. A. (1983). *The reflective practitioner: How professionals think in action*. London, UK: Temple
- Tversky, B. and Suwa, M. (2009) “Thinking with Sketches”, in A. Markmann and K. Wood (Eds), *Tools for Innovation*, Oxford Scholarship Online, Oxford.
- Qvist-Sørensen, O. and Baastrup, L. (2020) *Visual Collaboration. A Powerful Toolkit for Improving Meetings, Projects, and Processes*, John Wiley & Sons, New Jersey.
- Vistisen, P. (2016) *Sketching with Animation. Using Animation to Portray Fictional Realities Aimed at Becoming Factual*, Aalborg University Press.